

Aslında araya bazen girebilirsiniz. Neden? Hani çünkü siz soru sorunca ben daha da çok... Çünkü pratiklerim çok olduğu için pratikte yaşadım. Siz soru sordukça aklıma gelecek. Yoksa belki de hani beş dakikada biter. Hani kendi kendime konuşunca ama siz soru sorabilirsiniz. Hı hı. Yani sorularınızı zaten biliyorsunuzdur nasıl olacağını. Çünkü benim yaşantım işçiyim ben, hani 30 sene yaklaşık çalıştım. Böyle gittik. Pratik dolu yani (gülüyor). Şimdi "****" Hanım ben 1967 doğumluyum. Ardahan'da doğdum. Kars, yani eskiden Kars'tı. Yani ben bunu da hani özellikle söylüyorum. Ardahan'da benim babam, bir eğitim enstitüsü mezunu bir babanın kızıyım. Yedi kardeşiz. O gün, o dönemde bir sürü kardeşlerdi. Kardeşler olarak, aile olarak şanslıyım. Öyle... Öyle, Ardahan'da büyüdüm lise yıllarına kadar. Daha sonra da işte İstanbul'a yerleştik biz 88'de. Hani aileyle, babayla birlikte birkaç gidiş geliş oldu ama en çok da bu mücadele yönünü aileden aldığımı söyleyebilirim. Çünkü çocukluğumdan beri öyle kendi şeyimizde, elimizden geldiği kadar okumayı seven, halen daha ailede devamlı okuyan, bir şeyler yapan bir şeyimiz var. Yani demokratik bir aile yapısı var. Bu belki bir... Türkiye'de kadın olmak zor ama ki tabii öyle bir aileden gelmenin bir ayrıcalıklığı var, şansım var diyorum. Öyle ben liseye, liseye kadar okudum. Daha sonra da işte İstanbul'da geldim, işçilik hayatım başladı. Evlenmiştim aslında hani liseli yıllarda falan. Belki daha gençtim, çocuktum falan. İşte birisini seviyorsun, evleniyorsun sonu gelmedi falan (gülüyor), evet.

İstanbul'da işçilik hayatım başladı. Evliliğim de uzun sürmedi. Yani çocuklarım oldu ama iki evliliğim de uzun şeyde zamandır yoktur. Ondan dolayı da şanslıyım. Çünkü bayağı bir şey yaptım yani evli olunca ee belki daha zor olurdu. Ben üç yıl, işte işçilik hayatımdan bahsedeyim. İşte üç yıl çalıştım televizyon fabrikasında. Oradan işte çıkışlar oluyordu, sendikalı bir yerdi. Bir aylık bir grev deneyimim var sendikayla ilgili ilk etapta. Aslında aileden de bir altyapı var. Yani onun verdiği bir bilinç de var. Oradan da ilk başlangıcımı sıfır yani. Üç yıllık bir işçiydim ama orada bir grev deneyimi yaşadım az da olsa. Daha sonra 95 yılında ben asıl yani mücadeleyi girdiğim şey "****" işçisi olarak oldu. 1995'te ben "****" işe girdim. 20 yıl "****" çalıştım, aralıksız, hipermarkette. Ve biz 2003 yılında, hani sendikayla ilk tanışmam. Hani öncesini saymıyorum. Çünkü öncesi çok da bir deneyim yoktu yani bilmiyorsun. Birileri bir şey yapıyor ya da çocukluğunda aklında kalan bir şeylerden. Hadi ben de bu yapının içinde olayım diyorsun. Bilinçli değil ama ki şöyle hani olması gereken diğeri. 2003 yılında "****" da biz, büyüktü, çalışma, 500 kişi çalışıyorduk; firma elemanları, taşeronlar, yemekçisi falan bilmem ne. Öyle büyük bir... Türkiye'yi zaten biliyorsunuz iki "****" gelmişti. O dönem bir girişim vardı ama biz o dönem yoktuk. Öyle bir 95 girişim var.

İki tane çocuğum var benim, onu da söyleyeyim. Bir tane oğlum var. Onlar şimdi büyüdüler. Onlar da ailemin desteği ile tabii ki. Ne diyorum, iyi ki öyle bir ailem vardı. Onların desteğiyle çocuklarım büyüdü ama ben tabii ki vardiyalı çalışıyorum yani o şartlarda, akşam işte 11'de, 12'de eve geliyorum. Bilmem, hafta sonum hiç olmadı 20 yıl mesela. En çok üzüntü duyduğum şey buydu. Yirmi yıl hiç ben cumartesi, pazar tatil yapmadım. Yani bir piknik bile yapmadım. Hep hafta içi izinlerimizi kullandık. Hizmet sektörü böyle yani. Hı, hı mecburen çalışmam lazım, sorumluluk duygusu bu yani, ailene karşı, kendine karşı, çocuğuna işte falan. Böyle... 2003 yılında biz, sendikacılar geldi. Örgütlenmemiz... 2003 yılında sendikacılar geldi. Ya işte "****" örgütlenme başlamış falan, bize gizli tabi bunlar gizli oluyor, bu olaylar.

Bunu duyunca çok sevindim. Yani acayip mutlu oldum. Biz hemen yemek molasında, bir saat olsa bile beş, altı tane arkadaşım, gizli gitmem lazım bir yere. Çok mutlu olmuştuk. Çünkü sendika kelimesini duyunca önceden de birazcık altyapı var, çok mutlu olduk. Bir saat içinde çok güvendiğim arkadaşlar da koşarak biz Beylikdüzü tarafından Avcılar'a gittik, bir kafede buluştuk sendikacılarla ama hani genel anlamda örgütlenme çalışmasının içerisine daha sonra sonra öğrendim. Orada insanlar çok soru soruyor. Ya ben üye olursam bir şey olur mu? Acaba ne derler? Acaba işveren kovar mı? Ailem bir şey der mi? falan. Yani biz belki bir sene, iki sene insanlarla bu sorularla uğraşyoruz ama ben hiç düşünmeden arkadaşlarımla beraber "ya evet çok güzel bir şey, olmamız lazım." Ve biz ilk üyelik işlemleri başlatılınca kendi alanında ilk sekizinci kişi olarak üyeliğimi yapmışım. Yani bugün 10 bin kişi var, 10 binin üzerinde ve halen daha benim notlarım duruyor elimde. Orada başladık işte dört sene uğraştık. Yani bu ayrı bir deneyim. Çalışıyorsunuz, vardiyalısınız, çocukların okula gidecek, ailem var. Bir de kötü giden bir evlilik vardı, bitmişti zaten. Oh be falan dedim kendime hani. Onu da bitirmiştik zaten bu sendika çalışmalarının öncesi ve biz bunun ama çok inanarak, örgütlenmede uzman olarak çalışan iki kişi. Zaten sendika olunca biz onları tanıdık. Çok deneyimli bir abimiz, "****" ablamız. Onu da aralık ayında kaybettik. Zaten mücadelecisi bir kadın kendisi. Dergilerde de görmüştünüzdür. Onu kaybettik. Biz onlara çok inandık, çok güvendik ve bizim zaman içerisindeki arkadaşlığımız dostluğa dönüştü. Dostlukla beraber de aile görüşmelerine yani bu çalışmalarda, örgütlenme ya da kolektif bir şey de inandığım en önemli şey. Biz sadece dışarıda iş gereği değil, ailemle beraber, kendi diğer sorunlarımızla beraber, evet, her konuda biz birlikte bir şeyler yapıyorsak o zaman bu dostluğa ve mücadeleyi ileriye taşıyor, buna inanıyorum. Yani ondan sonraki arkadaşlarımla da bu şekilde yapmaya çalıştım, yapıyorum da. Ve dört sene biz orada bir uğraş yaptıktan sonra sendika içeriye girdi "****" a, 2007 yılında. 2000... Ama tabii o zaman noter şartı vardı. Bugün gidiyorsunuz e-devletten üye oluyorsunuz. Siz de biliyorsunuz. Sendikaların koşulları daha da ağırdı bugüne göre. Tabi ki bugün de bir sürü şeyler var, sıkıntıları. Biz gidiyoruz işte arkadaşlardan ikna ediyoruz falan bilmem ne. Hadi bakalım sendikaya üye olun, notere götür, yok vardiyası uymadı, yok bu hafta, yok bir dahaki hafta, yok babama bir daha soracağım, yok ben öğretmen olacağım ya da polis olacağım, önüme, karşıma çıkar falan gibi bir süre... Ama biz bu insanların da yine de aileleriyle tanışarak, yani bazılarının ailelerine, memleketine, maalesef sınıfın içerisinde bunlar mevcut yani. Memleket olayı işte bölge olayı, hemşerilik falan mecburen biz onları ikna etmek için bunları da bu yolları da deniyorduk. Ve dört sene biz %50 oranını bulduk. Dört senenin sonunda ve biz bayram ettik yani. İçeriye sendikayı aldık. İşçiler olarak işte ikramiyelerimiz, işte yakacak, izin falan hani normal bil..., bildiğimiz diğer... Asgari ücretin dışındaki diğer hakları da bizim mücadelemizle, benimle beraber uzmanlar ve diğer marketlerde, büyük marketler mesela "****" da ki arkadaşlarda eşzamanlı çalıştı. "****" de ki arkadaşlarımız da oradaki var. İzmit'teki çalışan da Bursa'da... Türkiye'nin genelinde ne kadar varsa biz bunlarla ilişki içerisine girdik ve bizim örgütlenmeyi yaptıran kişiler de bize müthiş bir motivasyon veriyordu. Ya evet "****" bugün 30 tane üye aldık ama, ben hala çalışıyordum, ama bundan dört tane aldık. Aslında öyle değilmiş, daha çok bizden almış ama bizi daha çok çalıştırmak için o yöntemlermiş ve bu da hani bağlandıktan sonra bize keyif veriyordu. Yani burada hani o günden bugüne kadar hani benim kendi özetleyeceğim şey, evet, kadınlar bir iş içine girmesi belki zor oluyor. Hani belki ben öyle bir aileden geldiğim için o zorluğu yaşamadım. Ama birçok kadın

arkadaşlarımla çalıştığımda görüyorum ki diğer faktörler onları çok zorluyor. Çocuk, iş falan bir tarafa özgürce gidip gelememe falan. Ama kadınlar işin içine girince inanın hangi alanda olursa olsun kadınlar çok daha güçlü, çok kararlı ve mutlaka yapıyor yani (gülüyor). Öyle bir durum. İşte sendikayı getirdikten sonra işte ben işyerinde temsilci oldum. Böyle olunca hani sendikayla ilgili çekişmeler, biz bilmiyorduk yani hani sendikadan, biz sanıyoruz ki hani burası emek örgütü ama devamlı çalışanları aslında hep öne çıkarırlar, onlarla ilgili hani güzel şeyler sendikacılar yapmak... Hiç bilmiyoruz ki böyle. Biz çok seviniyoruz. Her gün bayram yapıyormuşuz. Ya bugün ikramiye için masaya oturduk, işverenden şunu aldık, işe... Biz hep böyle iyi tarafını bakıyoruz ama sendikaların içerisindeki diğer hani o kavgaların, o yarışmaların, o erkek egemenlerin yaptığı şeyler bilmiyoruz ki. Çünkü bize bunu anlatan kişileri biz sendikacı olarak tanıyoruz ve düzgün insanlar olduğu için tamamına öyle bakıyoruz, görüyoruz ama. Tabii öğrendikçe işin durumu değişiyor. Yani değişiyor yani. Bugün birçok olaylarda olduğu gibi yani hiçbir şey bilmediğimizde, biz anlatınca, aaa çok doğru diyoruz ama yaşamak farklı bir şey, işin içinde olmak farklı bir şey. Bunun kavgasını verince yani aslında Türkiye'deki olan bütün olayları biz bu sıkıntının içinde yaşadık, öğrendik, öğrenmeye çalışıyoruz ve görünen gibi değil yani. Hiç görüldüğü gibi değil. Her şey çok değişik, çok farklı.

"****" Hanım, şimdi biz 2007, 2006-2007 yılları arasında sendikada işyerinde temsilci oldum. Arkadaşlar... atama yapıldı. Daha sonra da seçim oldu iş yerinde ama o çok aslında çok uzun hikâye de belki hani daha çok zaman gerekir yüz yüze konuşmaya. Temsilci olduktan sonra işte erkek arkadaşım baş temsilci, ben temsilci. "Yok ya ben işte seninle çalışmak istemiyorum." Böyle olunca ne yaptı? Sendikacılarla, onlar arasında, artık bu şube benim şubem, bu sendika benim yani orada insanları birbirlerinden... Hani bugün nasıl ayırıyorlar, güneylisin, doğulusun, batılısın falan. Hani bugünkü siyasetin aynısı orada da yapılıyor. Kendine sendikacılar aslında birtakım insanları yandaş yapmak için olaylar oluyormuş. Ama biz öyle bilmiyoruz.

Biz diyoruz ki sendika, örgütlendik, güçlendik, getirdik ve biz bütünüz, biriz, tekiz yani bütün sendikalar. Çünkü emek örgütü. Buradaki insanlar ayrı bir şey düşünemez. O bilinç ya da o eksik bir bilincimiz vardı. Orada arkadaş, baş temsilci, sonra bizimle mağazada, 250 kişiyiz üye olarak, kavga ediyor; ya sen, ben istemiyorum, bilmem şudur, budur aslında ona diğer o sendika patronları etkilemiş. Biz bunu bilmiyoruz. İlk 2007 dönemleri. Biz dedik bu şekilde olmuyor, yani biz bir sürü emek verdik, dört sene gizli örgütlenme yaptık ve içeriye taşdık, burada işçileri hak alan bir konuma getirdik ama biz önemli şeyleri başardık, ama bugün ben seni istemiyorum olayıyla karşı karşıyayız o zaman demokratik bir şey yapalım. İş yerinde seçim olmalı. Ve biz ilanımızı astık, seçim yaptık, dokuz tane aday ve ben birinci olarak, iş yerinde baş temsilci olarak çıktım, 2007. Yani yine bir kısmını biliyorum. Sadece örgütlenme kısmını. Ama diğer kısımları yine bilmiyoruz. Bilinç bu kadardı. Sonra "****" diye bir arkadaşım, kadın arkadaş da temsilci, üç tane temsilci çıkması lazımdı toplu sözleşmemizin maddelerine göre. Ellinin üzerinde üç temsilci, elinin altında işyerlerinde bir temsilci ve o benimle kavga içerisinde olan erkek arkadaş seçilemedi. Daha sonra birkaç ay sonra da başka işten, usulsüzlüklerden dolayı işten çıkarıldı. O da ayrı bir konu oldu. Demek istediğim hani

burada yanlış yapınca bir yerlerde bir sıkıntılarda oluyor (gülüyor). Sonra arkadaşların bazıları ya dedi ki iki tane kadının da burada başkan olması da yani aslında olmaz. Yani bir tane hadi sen oldun falan tamam mı? Ee arkadaşlar seçimle geldik, siz seçtiniz falan. Zaman içerisinde arkadaşlarım da inandı, kavradı ve oradaki %80'lik durumu. Çünkü biz çalışmamızı mağaza bazında yaptık, sendikacılar da Türkiye genelinde yapmıştı. Örgütlenme uzmanları yaptı bunu zaten. Onlar da sınıfın içinden gelen kişilerdi. Zaman içerisinde, ya %80 aldığımda dedim ben bunu yüzde yüze çevirmem lazım, neden yüzde 20'si vermedi? Ben kendimde eksiklikleri gözden geçiriyorum ama vermeyen arkadaşlar ..ak.. olabilir ve onlarla daha da yaklaşarak, onları dinleyerek, onlara belki dedim yaklaşamadım, anlatamadım çünkü kendime güveniyorum yani. Asla arkadaşlarıma yalan, yanlış, asla. Güven çok önemli. Yani bunun her zaman altını çiziyorum, güven vermek, güven almak ve zaman içerisinde çalıştığım iş yerinde diğer temsilciler zaman içinde işten ayrıldılar falan bilmem ne. Tek başıma kaldım. İkinci bir temsilci olmadı, yapamayız dedi. Yani senin verdiğin çabayı, senin verdiğin emeği, her gün her yere gidiyorsun. Çünkü benim bir de iş saatlerinin dışında haftalık iznimi, senelik iznimi, bayram izinlerimi bütün arkadaşların sosyal etkinlikleri, birlikte piknik yaparak, hasta ziyaretine giderek, evimize çağırarak, evlerine giderek, çeşitli şekilde onlara dokunarak bütünü zamanımı öyle geçiriyordum. Çünkü buna inanıyorum ya ne kadar yaklaşırsak o kadar birbirimize bağlılığımız ve güvenimiz artacak ve yıllarca çalıştığım mağazada tek temsilcisi olarak yapamayız dediler. Kağıt üzerinde de olmak istemiyoruz. Biz o dönemi de atlattık. Arkasından sendikalarda işte yönetime geçtim, kadın olarak. İşte dokuz kişilik yönetim vardı, yönetici oldum. Yani dokuz kişilik sendika başkanı ve yöneticilerinin içerisinde kadın yöneticisiydim. Ama yine mağazada çalışıyordum, arkadaşlarımla yine orada. Yani en büyük gücümü benim çalıştığım mağazadaki insanlarla beraber gücümüzü toplayarak ama yaptıkça da her gün bir şey öğreniyorsunuz tabii yani. Sizden bir şey öğreniyorum, başka birisinden öğreniyorum, yeni giren birisinden ve bu bizi öğrendikçe de geliştiriyor ve eksikliklerimizi de görüyoruz yani. Bir sene önce daha da kötüydük ama bugün daha iyi falan. Arkasından işte sendikalıların içerisinde, 2014 yılında şube başkanı olarak yani çünkü o seçimlerde İstanbul'da bugün 220 tane "****" var. 200, 220 "****" var. Biz o zaman içerisinde büyüdük, hipermarketlerin dışında. Sendika başkanlığına da 2014 yılında arkadaşlarla ekip olarak, işçi olarak, belki de hani sendika patronlarıyla, şununla, bununla çok şey yapmadan, orada arkadaşlar tarafından seçildik beş kişilik yönetim olarak, 2014 yılında. Dört sene profesyonel yöneticilik yaptım. Beş sene olunca da yönetim içerisinde birtakım, tabii ki benim de hani profesyonel sendikacılık yapmamla, iş yerindeki anlattığım şeyi anlatınca heyecanlı anlatıyorum zevkli anlatıyorum. Çünkü onlarla hep birbirimize inanarak yaptığımız, severek, güvenerek, yaptığımız şeydi ama sendikada profesyonel olarak çalıştığımda aslında sendikanın içindeki bütün durumları orada öğrendim yani. Olamaz diyordum yani ben her şeye. Çünkü bizim bildiğimiz saf, iyi şekilde, yanlış hayır. Bu yanlış. Herkes der gibi bakıyordum ama öyle değil yani, öyle olmadı. Orada belki de 2014'te dört sene içerisinde profesyonellik olarak en sıkıntılı dönemdi. Zorluklarını orada gördüm ama işle ilgili hiç zorluk çekmiyorum. O gün de çekmedim. Çünkü tabandan gelen bir çalışma olduğu için ya çünkü biliyorsun ya sıfırdan, ben kasiyerlik yapmışım, reyonculuk yaptım, kuru gıdada çalıştım, yani işçiyim yani. Yani işçiyim, kadını, yani çocuklarım var yani birçok şey var. Hiç işle ilgili, toplu sözleşmeyle, tabii ki bu arada toplu sözleşmelerde ne eksiklerimiz var? Bunları da bizim çalışmalarımızla yani

bizim yaptığımız çalışma, Bursa'dan arkadaş arıyor, Ankara'dan ya da İzmir'den diyor ki "****" Hanım diyor, mesela siz diyor, şu maddeyi ne yapacaksınız? Herkes bize bakıyor. Yani biz ne yaparsak diğer illerdeki de bize göre hareket ediyor. Çünkü evet İstanbul Büyükşehir, %40'ı İstanbul'da. Yani toplu sözleşmede bizim aldığımız kararları onlar da arkamızdan evet diyor. Çünkü buradaki işçilerin ekonomik olarak daha zor durumda, bizim çok dikkatli kararlar vermemiz lazım onlarla. Toplu sözleşmemiz, disiplinler, şunlar, bunlar işte sendikacılarla bağlantılar. Hepsini, yani bir yerde iş veren, onlarla beraber uzlaşma içerisinde oluyorsunuz, bir yerde sendikadaki işte başkanlar, diğer yerde kendi içimizdeki ekipler falan. Bayağı birçok yönlü bir sorumluluk gerektiriyordu. Aynı zamanda da oldukça stresli, gerginlikler çok oluyor orada. Yani hani herkes birbiriyle kavga ediyor yani. Böyle o onun yakını, onun yakını. Biz dört sene o şekilde işte bir seçim, başkanlık yaptım. Dört seneden sonra yine bir seçim, 2018'de seçim, yeni, ikinci dönem seçime girdiğimizde bizim ilk dönemde genel başkanımızı kaybettik. O zaman sendika içerisinde daha adaletli oluşturulmuştu yani genel merkez anlamında. Bunu ölümünden sonra da biraz hani tarafçılıklar başladı. İşte şu şunun tarafı, bu bunun tarafı ve çünkü biz ne yaparsak yapalım aslında şube olarak iyi şeyler yaptığımızı, kendi tabi eksikliklerimize rağmen eğitimler, toplantılar mesela 8 Mart'ı anlamına uygun, kadın arkadaşların, mesela en çok bunun altını çizerek diyorum. En çok yönetim de kadın denetim, disiplin ve temsilcilikte kadın olarak sağladık, %40 oranında. Bizim 20 tane şubemiz var, "****" sendikasının. En çok buna biz önem verdik yani özellikle kadınlarla ilgili. 25 Kasım'ı bile işçilere biz bunu, işçileri hazırlayarak. Yani ben yaptım demiyorum. İşçi arkadaşları da işin içine katarak, hepsiyle beraber, hadi arkadaşlar toplantı yapıyoruz. Bir de tiyatro dışarıdan amatör tiyatrolar getiriyoruz. 8 ya da 25 Kasım'ı anlatıyoruz, tarihçesini anlatarak. Bu tür şeyler yaptık, eğitimler, küçük küçük özel toplantılar, kadın arkadaşlarımızı öne çıkararak yani güzel yeni hipermarketler bize eklendi. Yeniden bir sene, bir buçuk sene onlarla uğraştık, onları adapte etmeye çalışıyorsun. Biz tabi ki yapıdan, içinden geldik ama sonradan katılanlara sendikayı anlatmak da hayli zor. Yani sabahtan başlıyoruz. -"****" Hanım, aralıksız konuştum. Sabahtan başlıyoruz, gece 12'ye kadar hep konuşuyorduk orada (gülüyor). Telefonlarımı iki tane, ondan ona, ondan ona, hep konuşuyorduk öyle bir şey. İşyerindeki disiplinler falan burada işle ilgili ya da hani ya herkes ben sendikacıyım falan diyebilir ama biz daha iddialı konuşuyoruz. Çünkü tabandan gelip, toplu sözleşmesinden, disiplinden, iş yerindeki sıkıntıdan, kavgadan yani her şeyden bir sürü pratikler elde ettik ve çözüm benim için çok zor değildi. Bi diğer bir yapıyı da çok çözümcü olarak biliyorlardı, bir şey olunca "ya koş, "****" koşturur, şurada kavga var, müdürle bir eleman kavga etmiş, üyemiz, gidiyorsun barıştıyorum yani ikisine de pembe yalanlar falan. Çünkü işine mal olacak falan. Biliyorsunuz yani işçi olmak kolay değil. Hemen en küçük şeyde bir sürü onların başına sıkıntılar gelecek. Bunu hissetmek önemli.

İşte bizim bu çalışmalarımızı dört seneyi aslında biraz diyelim acemiliğimiz, biraz profesyonelleştirip de kafamıza oturmaıyla beraber dört senemizi bitirdik. Diğer 2018'de tekrar ikinci bir seçime katıldık. 2018'de tekrar seçime katılınca bizim muhalefetlerimiz vardı. İki ayrı grup erkek arkadaşlar vardı. Onlara rağmen ben %75, 78 oranında seçimi kazandık. Şimdi o seçim o kadar görkemli bir seçim oldu ki; "****" değil, bütün sendikalarda uzun yıllarca, tabii ki anlatmaz sendikacılarda, hani bunu yaşayan işçiler daha iyi bilir.

Onlar anlatmak istemez kendinden başarılı olanları daha fazla. Silivri'den ve Tuzla'dan her bir taraftan arkadaşlarımız delege olarak ya da seçime oy kullanmak için 1400 kişi, 1400 kişi, 3000 kişinin olduğu yerde, 3500 kişinin olduğu yerde, iş saatleri içerisinde, akşam iki de işe gidiyorsa sabahleyin Silivri'den geldi, Kadıköy'de oy kullandı, tekrar işine gitti. Kurtköy'den geldi, oy kullandı, işine gitti ve muhteşem bir seçimdi bu. Ama biz böyle bir seçimle, ben seçimi birincilikle, grubumla, ekibimle beraber alınca, böyle olunca Ankara'daki sendika başkanları çok kızdılar bana. Çünkü neden? Yönetimi, denetime şey arkadaşlarımı ben belirledim. Ekibimle belirledim, biz yani. Onların bizden istedikleri sen buradan seçiyorsun, biz size lojistik destek veriyoruz fakat birlikte çalışacağını biz belirleyelim. Neden biz belirleyelim diyorlar? Yani senin yanında Ahmet çalışıyorsa ya da Mehmet ya da Ayşe, bize, bize yakın olsun senden. Yani öyle olmaz yani. Siz yola çıkıyorsanız ekibinizi kendiniz belirlemeniz lazım. Yani sizin ekibinizi, sizin en yakınınızı belirlerse olmaz yani. Çünkü o işi siz yapıyorsunuz. Ve biz dedik olmaz, yani sendikacılık o değil. O zaman ben personel müdürü olurum. Yani sizin dediğinizi yaparsam personel müdürü olurum. Bunu da doğru bulmuyoruz. Yani çünkü bu alttan gelmenin verdiği bir özgüven ya da bir bilinç artık ne sayarsanız, dik kafalı olarak tanımlıyorlardı. Dik kafalı, kendi bildiğini yapıyor ama ben kendi bildiğimi, dik kafalı değil, arkadaşlarımla yapıyorum, her şeyi onlara sorarak, onları da beraber karar veriyoruz.

Yanlış kararlar da verebiliyoruz ve 2018'den sonra işte seçimden sonra biz biliyorduk ki genel merkez bizle uğraşacak. Hepsi erkek. Mesela genel merkezinin seçimlerinde biz kadınlarla ilgili bir sürü şeyler, kadının beyanı esastır dedik, işte 8 Mart'ın tatil olmasıyla ilgili birtakım kreşlerle ilgili bir sürü öneriler götürüyorsunuz ama hiçbirisini kimse şey yapmıyor. Çünkü hepsi erkek yani yönetenler, aralarında merkez anlamında kadın yok. On bin kişilik bir ... sizi orada hiç şey yapmıyorlar yani yok sayıyorlar. Neden? Çünkü onları alkış tutmam lazım. Yani onların her dediğine evet demem lazım. Onlara devamlı övgüler yaratmam lazım ama doğru değil o. Yani sorumlu olduğum ben, tabandan gelen arkadaşlarıma sorumluluğum var. Elbette ki sendikamdaki yöneticilere de vardır ama onlar olayı hani sadece ben, benim adamım ol, benim yandaşım ol. O olmaz yani. O gün de dedim, bugün seçim olağanüstü yaptılar. Bugün de aynısını söylüyorum, o doğru bir şey değil yani. İnsanları böyle yozlaştırıyorlar, kirletiyorlar, sonradan ne oluyor? İşte tek adamlık her yerde hâkim sürüyor, yani sendikaların içerisinde. Ben bugün hani sizinle konuşuyorum ama 16'sında bir olağanüstü yaptılar bizde. Olağanüstü usulsüz bir şekilde, noter dışında imza toplayarak, işte orada parasal gücünü, diğer şeylerini, işte yukarıdan işverenden korkutarak falan iki, bir tek bir oyla seçimi ben kaybettim, olağanüstüyle. Bunun mücadelesini veriyorum. Arkadaşlarımla yine tabii devamlı kantağımı kesmedim. Çünkü 2003...17 yıllık bir mücadele, bir emek. Yani ben bunları anlatıyorum ama tabi ki ailem, çocuklarım, diğer yakın çevrem falan onlar belki hayatımın %5'ini ancak onlara ayırdım, %95'ini diyebilirim buraya. Çünkü gerçekten çok severek ya da ya her şeyim buydu. Ha bu kadar bağlanmak da doğru mu? Bazen diyorsun ki elbette ki işte yani doğru ama çünkü senin doğrunu karşı öyle bakmıyor. Yani hal seçimlerde yapınca beni çağırdılar. Dediler ki ya senin başkanlığınla ilgili bir sıkıntı yok. Ben dört başkanlık yaptım. İki yıl daha yaptım. İki yılın arkasından 16'sında olağanüstüne götürdü. Yazı yazdılar, beni Ankara'ya çağırdı başkanları. Dedi ki "sen iyi bir insansın, evet, paylaşımcısın, şusun,

busun yani aslansın, kaplansın falan her şeysin, ama bir seçim yapalım orada ama senin başkanlığının ekibini biz belirleyelim. Bana dedikleri teklif bu. Yani dedim yani siz benden kukla olmamı istiyorsunuz. Ben sizinle, kabul etmeyeceğim, mücadele vereceğim. Yani uluslararasına kadar da taşıyacağım. Gücümün yettiği kadar, elimden geldiği kadar ama normal bir seçim olursa arkadaşlarım arasında yanlışlar olabilir. Ben de yanlış insan olabilirim. İstenmeyebilirim ama normal bir seçimde o zaman herkes istediği arkadaşları seçebilir, yani birlikte ekip olabilir ama seçim arasında, bu yılın sonunda toplu sözleşme var. 10 bin tane işçinin burada patronlardan alacağı bir hak var. Siz bunların hepsini göz ardı ediyorsunuz, diyorsunuz ki ya Ahmet olmazsa Mehmet olsun ama ekibin olmasın. Benim ekibim işçi, kim yani? Ne yapmış? Eğer somut herhangi bir yanlışlık varsa gelin birlikte biz onu teşhir edelim." Böyle bir sıkıntılı bir dönemde yaşıyorum. Yani örgütlüyorsunuz, hak alıyorsunuz, ikramiyeler, yakacak parası, izin parası, işçiler işte sendikayı getiriyorsunuz ve yanı sıra da birçok insan İstanbul'un dışındakiler de tanıyor yani bu örgütlenmenin içerisinden ve bu mücadeleyi yürüten yani o kadar sayılı insan kaldık ki. Yani bize bunu şey yapan, yukarıda baskı yapanların hiçbirisinin geçmişi yoktur. İşçilik geçmişi yoktur. Yani öyle bir şey yoktur ama, ama diğer güçleri var. Ekonomik, parasal falan bilmem işverenle olan durumu var. "****" Hanım, böyle bir durumdayım. Yarın mahkemem, ikinci mahkemem var. Biz işte mart ayında dava açtık. Dedik ki siz, seçimi bir oyla kaybettim. Bizim buradaki, getirdiniz dışarıdaki olmayan, delege olmayan birisini burada başkan yaptınız. Neden? Çünkü size yakındı yani. Yakın olan size, sizi destekleyen birisini ama sizin dedim yani burada tek adamdan bir farkınız yoktur. Gittim, kendisine de söyledim bunu. Mücadelemizi veriyoruz. Benimle beraber aynı zamanda 40, 50 tane temsilci olan arkadaşlarımı görevden aldılar. Yani mağazada çeşitli mağazalarda çalışan arkadaşlarım var. Onlara ağır baskılar yaptılar, yapmaya devam ediyorlar. Mesela "****" örnek verelim. "****" temsilci arkadaşım var. Kadın arkadaş. Yani gidip ona bağırarak, kızarak, şey yaparak Ankara'nın talimatıyla burada seçilen kişiler baskı yaparak görevden alıyor. Yani tüzüğümüz o kadar geri ki. Diyor ki endsikada diyor yani ben diyor, istersem seni diyor, temsilciler iş yerindeki, görevden alırım ve atama yaparım. Seçim yaparım demiyor, çok geri. Bununla ilgili bir çaba sarf etmiyorlar ve onu istediği gibi kullanıyorlar. Yani tüzüğümüz çok geri. Noter şartı diyorum. Noter şartına uygun davranmıyor, gidiyor insanlardan imza topluyorlar, işte işçilerin bilinç durumu, işte yani birisi gider birisi yani farklı şey. Mesela parasal olaylar, ben bunu resmiyette konuşamıyorum ama delegelere para teklifleri ederek, arkadaşların bazılarını parayla kirleterek, yoksul insan yani onların bazılarının yoksulluğunu kullanarak, onlara da bir şey söyleyemiyorum. Çünkü bu en karşıtın bile onlar diyor ki zaten hani grupta sizin mücadelenizi, emeğinizi biz biliyoruz, onlar da biliyor, biliyor yani düşmanlar demeyelim yani onların hepsi biliyor. Haksızlık yapıldığını, parayla kirleterek işte bu tür şeylerle, bir oyla "****" böyle bir şey yaptı bize olağanüstü. Öyle yani.

Davayı tek başıma açmam gerekiyormuş. Çünkü ben diğer arkadaşları müdahale etmiş olsaydım hepsinden bayağı biri yüklü para yatırmamız lazım. Çünkü masraflı bir dava. Yani onu hani bilmiyorum şey yapmasak yani yüksek yani tutar, bin lira, iki bin lira, beş bin lira gibi değil. Onun için tek benim adımın yazılması gerekiyordu. Yoksa diğer arkadaşlarımı da temsilcileri ya da yönetimdeki arkadaşları da müdahil edecektik. Her bir dava için masraftı. Öyle yaptık.

Ha, yarın Anadolu Adliyesi'nde bizim evet hı hı. Yarın ikinci duruşmamız var. İşte onların dedi ki imza toplandı. İmzalar noter karşılığında değil. Hani insanlara gidiyor diyor ki aa işte burada bu, bu sorunlar var. Şuraya bir imza atın. O insanların o imzalarını kullandılar. Daha sonra da hani paralarıyla falan geldi. Ankara'da işte çağırdılar. Ya gel dik kafalılık yapma. Senin başkanlığın devam etsin ama biz belirleyelim. Ama o zaman benim verdiğim mücadele uzun yıllardır, arkadaşlarımın, işçilerin karşısında benim düştüğüm durum ne olur? Yani başkanlık için arkadaşlarını yarı yolda bıraktı, sattı yani. Bu çok kötü bir durum yani. Verdiğimiz emeğe karşı onurlu durmak lazım. Kaybedebiliriz yani seçimdir bu. Elbette ki oradaki yani belki insanlar gece yarısı birisini belirliyorlar, "gel sen başkan ol." Kolay mı böyle olmak? Ama kolay, yani paraların olduğu yerde kolay. Biz buna karşıyız. Yanlış buluyoruz yani. Her bir birim, birim kendi içerisinde büyük sıkıntılar yaşıyor ama emek örgütüne de bu yakışmıyor. Yani imtiyazları çok yüksek. O imtiyazların ortadan kalkması lazım. "****" Hanım ben işçiyim evet. Benim maaşım 4.000 liraysa, ben de o parayla oralarda çalışabilirsem, gerçekten bunu yapabilirim. Beş liraysa, bir evet kalifiye işçinin alacağı maaş, o parayla yapabilirsem... Çünkü inanan insanların orada olması lazım. Bu başka bir şey. Ama öyle değil yani oradaki imtiyazlara, işte arabalar, şunlar, bunlar falan yani onlar hoş bir şey değil. Durum böyle yani hani bir sürü, yani biz yani kısacası bu.

Ya ben bir kasabada büyüdüm. Hı hı, kasabada büyüdüm. Babam emekli öğretmen. Şimdi orada öğretmenlik yapıyordu, aynı zamanda hayvancılık da yapıyordu. Annem, babam yani iyi ki de öyle bir annem babam var diyordum. Yedi kardeşlik. Kardeşlerim, herkes aslında hepsi işte Almanya'da onlar da bir takım toplumsal bir şeylerin içerisinde yer alan, duyarlı bir aileden geliyoruz. Aslında çevremiz de öyleydi. Yani sosyal demokrat bir yapısı var bulunduğumuz... Ardahan'da doğdum. Çocukluğumdan bilmiyorum ya hiç böyle sıkıntılı bir çocukluğumuz olmadı. Babam çok iyiydi. Mesela annem bize kızınca babam... Diyorduk ki babam gelince anne biz seni babama söyleyeceğiz, sen bize kızılıyorsun falan. Babam bir masanın etrafında biz oturup yemek yiyince, sohbet edince, her zaman bizim bir şeyler eleştirmemizi istiyordu. Yani biz babamıza da diyorduk, baba hani bu konu da yanlış falan bilmem ne. Çünkü biz öyle rahatta büyüdük. Böyle baskıcı bir aileden gelmedim. Hani şey olarak, verilen sözü yerine getiren bir ailem var. İyi ki de öyle. Annem babam hep öyle yani.

Mutlaka biz çocuğumuza bir çikolata alacağız diyorsak alacağız, ama ne olursa olsun alacağız. Asla, asla öyle, güven önemli. Yani biz böyle şey yaptık. Yani küçücük bir ailemiz de dışarıdan yani... Çok küçüğüm ya ben bir para buldum mahalleimde, elime dahi alamadım. Çünkü öyle yetiştik yani. Öyle yetiştirildik. Ya bizim değil yani elimize bile alamayız. O bize ait değil çünkü. Bizim kazancımız değil. Tamam dediler, o zaman başkasına verelim falan. Tamam dedim. Ben elime dahi alırsam... Bize çünkü biz öyle öğrendik yani. Bütün ailemiz öyle. Yani belki çok bir şey gelecek, böyle safça bir durum gelecek ama çocuklarım da öyleydi. Size ait olmayan bir şeye bilmem... Benim çocuklarımı büyüttüğümde de aynı şekilde oldu. Ailemin, daha sonra İstanbul'a geldiğimde yine ben babamın evinde oturdum. Evliliğim iyi değildi. O da hani aslında evliliğim nasıldı? Çocuk, belki liseden sonra işte çok düşünmeden ileriye, evleniyorsunuz falan ama ailemde aradığım o şeyi bulamadım yani. Çünkü biz böyle yetiştik yani. Aile içerisinde saygı var yani

belirli bir yani o disiplin, saygı, sevgi. Yani tabi ki ufak tefek şeyler vardır ama ki yani bunlar esastı kalan kafamda halen daha. Çocuklarımı benim ailem büyüttü. Çocuklarımı da aynı, ben çalıştım çünkü. '88, '87 doğumlu iki tane oğlum var, bir buçuk yaş var arasında. Kız kardeşlerim, babam, annem işte biraz çocuklarım köyde büyüdü, biraz İstanbul'da, anaokulu dönemi. Çalışmak durumundaydım. O sorumluluk duygusu yani hani eşimden ayrıldım ama yine ben ailemle şey yaptım ama ekonomik olarak bir sıkıntı yaşamadım. Çünkü İstanbul'da da evimiz vardı. Orada geçimimiz kötü değildi. O günkü şartlara göre iyiydi. Çünkü bir kasabada büyüyörsünüz ya da bir ilçe de liseyi okuyörsünüz o dönem. Gayet iyiydi yani o zamanki şeye göre. Öyle... Çocuklarım da büyüdü. Çocuklarım, ailem onlarla çok yakınım. Onlardan her konuda birbirimize desteğimiz var. Çevreden de bilinir bu zaten. Herkes tarafından da iyi şekilde anlatılır. Ondan dolayı şanslıyım. Yani hiçbir sıkıntı yani büyük bir sıkıntı yaşamadım.

Yani başka...

Dört tane kız, üç tane erkek. Üç erkek kardeş, dört tane kız kardeş, iki numarayım ben (gülüyor). Öyle ama kardeşlerimle de hiç kavgamız olmadı. Halen daha iki gün önce kardeşimi Almanya'ya gönderdik, bir ay kaldı. Almaya gidince dedi ki "Ya ben ağlayacak gibiyim dedi. Sizden ayrıldım." "Ya" dedim "senin çocukların falan var" dedim "yapma bunu."***" dedi, ev aldı, dedi ki "Evimiz bile yan yana olmalı, şu olmalı, bu olmalı, ileriki yaşlarda" falan. Birazcık da hani diyorum ki hani bu sendika ile ilgili şey yapıyorum. Biraz ailemden dolayı şanslıyım. İyi ki hani o boşlukta aileyle beraber işte dayanışma içerisindeyiz manevi olarak, maddi olarak zaten. Böyle bir sıkıntısı şey yapmadık. Biz birazcık da yardım etmeyi seven, ya birisi hastaysa, birisinin çocuğu okula gidemiyorsa hemen bir dayanışma içerisine girilip, yani o yönüm de birazcık herhalde sendikada şey yaptılar bana. Her şeyini dağıtıyorsun herkese... ben mutlu oluyorum. Yani benim yaşantım bir işçi gibi yani. Sınıf atlasaydım zaten o tercihi kabul ederdim (gülüyor). Böyle.

Ya bizim çocukluğumuzda, şimdi bizim Ardahan yani şey olarak da ya aydın ilerici bir çevreydi. Yani kadınlar, çocuklar, erkekler bir ayrımcılık bizde yoktu. Hani bilmiyorum buradaki şeyler, burada biz şey olarak da mezhep olarak da Alevi bir kimliğiyle, onun verdiği aslında hani benim için bunun hiçbir şeyin önemi yoktur, insan olmaktır esas. Yani o bilince vardım, o bilinçteyim. Onun verdiği şey, daha özgürsünüz, daha rahatsız, daha demokrat bir şeyiniz var, dünyaya bakışınız var. Öyle ama tersi olsaydı belki daha farklı olurdu yani daha farklı olurdu. Bilemiyorum yani ondan dolayı bizim öyle bir şeyimiz hiç olmadı.

Buradaki arkadaşlarım mesela hani şey olarak, düşünce olarak çok a, b, c işte siyasi yapı da olsa bile onlar kendi yakınından çok bana inanıyorlar. Çünkü onların o özeli dir yani saygı duyuyorum. Ama bizim de o kimlikte olmamız, bizim için bir avantaj mıydı? Artık bilemiyorum. Tersisi olsaydı başka olurdu. Hani "sen kız çocuğusun! Gel bakalım (gülüyor)," ki mesela tabi ki mesela ben sendikanın, profesyonel olduğumda ya da yönetici olduğumda çeşitli illere gidiyorduk, başka ülkeye falan gittiğimizde bile hani bazen de ben aydın falan deyip de çevremizde "ya anacığım işte sen çocuklarını, annesin, babasısın" falan. O kadar da

folan bilmem ne... Hani bir de ayrılmışsın folan tabi aslında çok da kolay değil de... Bunu 20 yıl önce başardım. Bazen en yakınlarıma diyorum, ya ben bunu 20 yıl önce başardım ama siz başaramıyorsunuz. Yani demek ki 20 yıl daha ilerdeyim folan (gülüyor). Buna rağmen yaptıkça, onu söyleyen kişiler daha çok saygı duymaya başladılar. Yani gidiyorsun, üç gün gelmiyorsun, beş gün gelmiyorsun ya da ben aileme diyorum ki çocuklarıma ben folan yere gidiyorum. Bu kadar yani. Hesap vermem gerekmiyor. Yani güven önemli. Yani asla yalan söylemeyeceksiniz, hiç kimseye, asla.

Ya şimdi biz aslında mesela işçi arkadaşların arasında asla, o dönemde vardı ama açığa çıkmıyordu. Mesela biz özelleştığımızda insanların bir sürü, evet bir sürü ayrılmalar, şunlar, bunlar o noktada ama ekonomik özgürlük yoktur, aile baskısı var, toplum baskısı var, yani hani bir sürü faktörler var Türkiye'de, biliyorsunuz siz. Yani insanlar bir kadın yani, ya ben ayrılıyorum kolay... O gün de söyleyemiyordu. Yani bugün ben örnek verebilirdim elli tane. Kadın arkadaşlarımla, özelleştikimde ya bakıyorum 40 tanesi bile gerçekten çok zor durumda. Ama öyle görünmüyor, bunu aşamıyor. Özgürleşemiyor. Yani birçok neden var, toplumsal baskı çok fazla, ekonomik baskı çok fazla.

Şimdi mağazada, büyük mağazalarda çalıştım. Ben büyük mağazada hiper mağazasında çalıştım. Kuru gıdacı olarak çalıştığımda çok ağır yüklerdi, ağır yüklerden dolayı hani ne diyelim? Salçayı kaldırılıyorsunuz, tuzu kaldırılıyorsunuz koliyle başka şeyleri... ve o yükün altında ben, benim gibi birçok arkadaş da öyle oluyor. Bel fitiğundan ameliyat oldum iki sene içerisinde. Bunun bir ağırlığı vardı ve tabii ki kadın olmak çok zor, vardiyalı çalışılıyorsunuz, çocuğunuz okula gidiyor. Siz akşam 10'da eve geliyorsunuz, 11'de eve geliyorsunuz. Yani meslekçi olanlarla sizin aldığınız maaş daha düşük. Bu da zorluk yani. Çünkü kadınlar genel anlamda, her yerde olduğu gibi burada ücretleri daha düşük oluyor. Kasiyerlik yapıyor. Yani mesleki gerektiren işi ağırlıklı erkeklere yaptırılıyor. Ya da onlar tercih ediyor halen öyle. Bunun zorluklarıydı.

Ameliyat oldum. Sonra ben kasalarda çalıştım. En aktif yer kasaydı. İdari bölümde bir süre çalıştığım da ama sendika çalışmaları olduğu için de idarede, benim idari bir anlamda hani ofis anlamında bilgisayarda çalışmamam lazım. Çünkü ben sahada olman lazım. Çünkü toplumsal bir şey yapıyorsunuz. "****" Hanım, yaptığımız işle söylediklerimiz her zaman ne yaparsak yapalım, birbirlerine uyum içerisinde olması lazım. Öyle olmuyorsa arkadaşlarım bana inanmaz, güvenmez. Ve ben idari bölümde kısa kaldım, tekrar kasaya geçtim. Kasada çalışılıyorsun, beş saat, altı saat yemeğe çıkmadığımız günler oluyor. Yedi saat çıkamıyorsunuz. Kuyruklar, yoğunluklar, okul döneminde çocuklarımı okula hiç ben göndermedim. Hep komşularım ve ailem yardım etti. Hiç gidemedim. Çünkü okullarına hiç katılamadım. Çünkü hafta sonu nedir? Size ne dedim ben? Ben hafta içi izin kullanıyordum, hafta sonu çalışılıyordum, eve geliyordum 10'da, 11'den sonra çocukların ertesi gün hazırlıklarını yapıyordum, okula gitmesiyle ilgili. Aslında disiplini burada da yönetiliyorsunuz da hep kendinizden ödün veriliyorsunuz (gülüyor). Yani oradaki işte marketin herkesin görev tanımı var, kasiyerler genellikle ağırlıklı kadınlar, halen öyledir. Hani büyük marketlerden, küçüklerden de bahsediyorum. Reyoncu vardır, kuru gıdacı ya da balıkçı, kasap, şarküteri. Bunlar mesleki gerektiriyor. Biz bunları mesleki gerektiriyor diye daha sonra toplu sözleşmelilere de madde olarak ekledik.

Bu da önemli oldu. Kasiyerlikler için de ya az da olsa bile dedik yani 10 yıl uğraştık, bir kasiyerlere kasa tazminatı aldık. Yani bunlar da çok aslında anlattığım gibi kolay bir şey değil. Kasada açık çıkıyor, 100 lira sahte para geldi. Diyor ki "ver" diyor, "bunu cebinden bana," ama yani işinin gereği burada şeyler de olabilir yani. Çünkü beş saat yemeğe çıkmıyorsunuz, molaya çıkmıyorsunuz. Yani oradaki, hizmet sektöründe de çalışmak çok zor aslında hiç kolay değil. Sabahleyin 10'da gidiyorsunuz işe, akşam mesela 7'de geliyorsunuz. Diyelim ki vardiya şeklinde. Ama genel anlamda akşam çalışıyorsunuz. Gündüzün çok değil. Çünkü müşteri iş dönüşü akşamları uğruyor markete. Sabahleyin az sayıda. O yüzden sirkülasyonun ya da iş gücünün olduğu saatler akşam. O gün de öyleydi, bugün de öyle.

Yani mağazaların durumuna göre ya bir fabrika işçisi gibi değil orası. Sabahleyin 7'de işbaşı yapanlar var, atıyorum meyve sebze hazırlayacak, etleri hazırlayacak, şarküteri mağazayı dizayn edecek, 7'de başlıyorlar ve müşteriye saat 10'da açılıyor. Ya da 9'da açılıyor. Her durumda hani AVM'dekilerin durumu farklı, bakkal gibi mini marketlerin farklı, müşteriye 8'de açılan mağaza da var ama 7'de işbaşı yapacak. 8'de işbaşı yapanlar var, 6'da işbaşı yapanlar var. Akşam mağaza AVM'ler kaçta kapanıyor? 10'da. Ama diğer mağazalar kaçta? Genel anlamda 10'da kapanıyor. Sabah 10'da açılıyor, ortalama olarak bakarsan akşam 10'da kapanıyor. Fakat işçiler saat 7'de geliyorlar, hazırlık yapıyor.

Kasanın toplanmasıdır falan yani tabii ki onlar, mesela bizim eski dönemlerimizde çok zor oluyordu. Gece 12'de geliyorduk. Hani kasada sorun çıktı, açık çıktı, kuyruk oldu, müşteri için çıkartamıyorsunuz, müşteriye sen çık diyemiyorsunuz yani tabii, en son müşteriye kadar orada açık tutman gerekiyor. Servislerimiz vardı. Servis gitti, otobüsler, şunlar, bunlar yani mesela kadınların gece evine gidince birçok kadın arkadaşımız da biz yaşadık. Halen yaşıyor. İşte ne yapıyor? Gece 11'de, 12'de evine gidiyor. Yani otobüste tek başına. Yani bir sürü olaylar da başına geliyor. Toplumdaki kadınların yaşadığı olayları da zaten her gün görüyoruz. Çantasını alıyorlar, tacizler, tabii. Olmuyor "****" Hanım, halen dünya bunu kabul etmiyor, siz de biliyorsunuzdur. Bel fıtığı, boyun ağrısı, boyun ağrısı falan da bizde mevcut. Mesela ben de dahilim. Çünkü devamlı bilekler, mesela telefonla çok çalıştım falan bileklerim maaf olmuş durumda. Bir su şişesini bile açamıyorum aslına bakarsanız. Benim gibi birçok arkadaş böyle ama bunu meslek hastalığı olarak kabul etmiyorlar. Market olarak değil, hiçbir yerde kabul etmiyorlar. Bu böyle yani işin şeyi böyle. Birçok yerde işçiler ya boyun ya bel fıtığı hastası. Ha ne oluyor? Tabii ki bizim kurumsal iş yeri olması, diğer işyerleri ile karşılaştırdığımızda, atıyorum şunlar, bunlar arasında geceyle gündüz kadar fark var diyoruz. Çünkü sendikayı getirmişiz biz oraya. Birçok sendikal haklar var ve ondan dolayı da daha kolay işte çalışır diyor doktor. Nedir kolay iş markette? Nedir? Kasada çalışabilir, başka nerede çalışabilir? En kolayı yoktur yani. Kasada deterjan geliyor, 20 kilo, nasıl olacak? Nasıl olacak? Biz buna doktora gittiğimizde "ben 20 yıllık doktorum ama bununla ilgili çalışamaz, şunu yapamaz diyemem" diyor. Ya çünkü yok öyle bir şey.

Ya çalışılan, mesela bizim bir toplu sözleşmemiz var. Sayfasından da bazı şeylere bakabilirsiniz. Şu toplu sözleşme kitapçığımızda hepsi sendikayla, masada kazandığımız, sendikanın getirdiği haklar. Yani bu

bizim anayasamız diyoruz. Yani işçilere öyle anlatıyoruz ki, arkadaşlar bunun her birini anlatmamız, öğrenmemiz ve algılamamız lazım. İş dağılımı, iş saatleri, vardiya şekli, yemek saati, molası falan. Aldığımız sosyal haklarla beraber diğer güvenceleri de getiriyor ama buna uymak şartıyla. Bunu işçilerin bilmesi, bilinçlendirmek, bizim asıl görevimiz. Yani eğitimlerle tabii ki sendikalar burada ciddi eğitimler verse yani aidatlarının, mesela bir işçiden bir günlük yevmiesinin yüzde seksenini alıyor. Yani bir işçi, üç bin lira maaş da alıyorsa 100 lira ondan aidat alıyor. Onlara bunları kavratması lazım. Sendikaların asıl görevi eğitim vermesi gerekir.

Onlar da işçiler, toplu sözleşme kitapçığını iyi bilmiyorlar ya. Bilmek istemiyorlar. Ya mesela elinde kitapçık var, arıyor, bize soruyorlar. Tabii ki ben arkadaşlarımı kırmıyorum ama arkadaşlar öğrenmeniz lazım. Yani ben her zaman sizin yanınızda olamam. Yani bu değil, hepimizin hakkı bu. Hepimizin görevi, buradan geçiyor. Haklarını bilmesi, kendisi hani bir sürü işçilerin uğradığı haksızlıklar var. Yani tazminatlarını alamıyorlar, kavga ediyorlar, işten çıkarılıyorlar, çıkıyorlar falan. Bir sürü şeyler var, yasal hakları ile ilgili işçi arkadaşlarımızın da burada öğrenmiyorlar ama aslında öğretilmiyor. Hani birilerinin onlara öğretmesi lazım. Yani sendikanın asıl görevi bu. Biz toplu sözleşme okuması yaptık mesela ilk dört senemizde "****" Hanım. Küçük, küçük temsilcilere biz izin yazıyorduk, öyle bir hakkımız var. Yani ayda bir defa izin yazıyorsunuz ya da iki defa. 10 kişi, 10 kişi topluyorduk, haydi arkadaşlar, yuvarlak masası, biz toplu sözleşmemizi okuyacağız. Ne demek istiyor bu? Çünkü bunlar bildiğimiz için bunu diğer bütün diğer arkadaşlara anlatmamız lazım. Oturacaksınız, biz her gün bunlarla ilgili önce bunu kavrayacağız. İş kanununu kavrayacağız. Ama bu da tabii ki çok önemli şeyler yani yapmıyorlar. Eksiklik her yerde olduğu gibi orada da öyle devam ediyor.

Güvenlikler, taşeron yemekhanesinde mesela çalışanlar, taşeron, atıyorum siz bir şarküteriye gittiğinizde bir tane sendikalı çalışanı var ama 10 tane çalışanı taşeron. Kolay gelmiş, kolaycı taşeronu göndermiş, kolasını reyona diziyo. Atıyorum Nestle'den gelmiş, reyonda kendi ürünü diziyo, gidiyo. Namet'ten gelmiş, bunlar hepsi taşeron yani tabii. Yani onlar "****" da çalışır ama kendi elemanı değil. Nasıl örnek vereyim? Ortalama Türkiye genelinde 10 bin çalışanı var, yöneticilerle beraber. Yöneticiler de kapsam dışı yani kapsam içi değil, kapsam dışı. Belki 5000 tane de taşeron vardır. Onlar da diğer firmaların çalışanları. Firması gönderiyor. Diyor ki, benim diyor, şu ürünü diyor, orada reyona git, diz diyor. Sen yarım gün burada çalış, diğer yarım gün de diğerinde ya da ona göre anlaşıyorlar, yemekhanecisi, güvenlik, temizlik. Mesela biz oradaki temizlikte çalışan arkadaşlarımız var, maaşını alamıyor, taşeron, sigortası yatmıyor. Onları ben birçok avukatlara gönderiyordum yani. Mevzuatları biliyoruz, ezber biliyoruz aslında (gülüyor), öyle. Ya ama tabi nasıl biliyoruz? İşte ne yapıyorsun? Mesela siz bana bir sorun getiriyorsunuz, o sorunla öğreniyorum aynı zamanda. Ben onu, bilmediğim şeyi arayarak, avukatı arıyorsunuz, sendikacı arıyorsunuz, başka bir yerler arıyorsunuz, işte iş güvenlik uzman arıyorsunuz. İş yerinde yani düşüyor, ayağı kırılıyor ama iş kazası olduğunu bilmiyor. Bin defa anlatıyorsun ama başına gelince öğreniyor. Ayağı kırılıyor. Arkadaşım o gün sen iş kazası raporu tutturacaksın. Üç gün geçerliliği var bunun. Yönetici de yapması lazım ama bilmiyor. Bilenler de var bilmeyenler daha çok var.

Yani kadınların, kadınlar vardiya şeklinde yani hizmet market sektöründe kadınlar en çok çalışmak zorunda, evet, çalışmalı da zaten. Evet, yani biz bunu savunuyoruz. Bütün kadınlar çalıştıkça özgürleştirecek, ayaklarının üzerinde duracak. Kadınlar kurtaracak zaten (gülüyor) toplumu. Ama yeter ki onlar “varım” desinler. Ya kadın arkadaşların zorlukları, yani kadını ücretsiz birçok iş bekliyor evde. Yani yemek yapma işi de bir ücret gerektiriyor. Çocuk bakma da bir ücret gerektiriyor. Temizlik de bir ücret gerektiriyor. Yani hepsi başlı başına bakarsanız birer iştir ve bunları yapıyor ve gelip işte çalışıyor. Yani bir işçi kadın için ne kadar zor. Vardiya şekli, yani vardiya şekli ya hizmet sektöründe ya ben şu tarihlerde, bir de pandemi döneminde biliyorsunuz sağlık emekçilerinden sonra market emekçileri yani çok yıprandılar. Yani örnek veriyorum, bugün sizden önce telefonum meşguldü, bir arkadaşım aradı, örnek veriyorum size, ya abisi, kardeşi ağır hastalanmış. İstanbul dışında, Anadolu'da, yani üç gündür yalvarıyor. Diyor ki "ya benim abim çok ağır hasta. Bana diyor 10 gün izin ver." "Hayır diyorlar, dört gün yeterli" diyor. Yani yalvarıyor bana 10 gün izin ver diyor. Yalvarıyor. Dört gün izin veriyor. Yok diyor. Güvenmiyor diyor. Ne diyor? İşte burada bir kişi raporlu olursa, bir kişi izine çıkarsa, yalvarıyor kadının arkadaşı... İstedğin zaman, istediğin şeylerde izinlere çıkamıyor. Yani vardiya şekline göre yani istediği şekilde olmuyor yani. Birisi rapor alınca her şey, dizayn yeni baştan düzenleniyor. Bir sürü zorlukları var. Eşiyle ayrı vardiyalarda. Mesela evli, kocasıyla ayrı vardiyalarda çalışıyor ya da başka bir sektörde. Ya kocası başka pazar günü izinli ama kadının arkadaşı orada izin kullanamıyor. Yani bir araya denk getirilemiyor. "Hayır" diyor, "işine gelirse" diyor.

Ya da diyor ki ya benim çocuğuma hiç kimse yok bakacak. Ya hiç kimsem yoktur. Kreşim yok, kreş yardımı yoktur. Hiçbir yerden alamıyorum, lütfen benim diyor koşularımı bu şekilde yapar mısınız? Hayır yani oradaki koşullar, yani oradaki iş yerinin şartlarına uygun hareket ediyor, kişinin şartlarına göre hareket etmiyorlar. Onun için diyoruz ki kreş önemli, olması lazım. Çok önemli. Kadınların çalışma hayatında olması için buna sendikaların elbette ki ağırlık vermesi lazım. Böyle yani.

Çünkü çok özel şeyler de çok şey yapıyor, çünkü açığa vuramıyorsunuz, arkadaşlarımıza zarar gelir biliyorum onu. Onların hepsini onlara zarar gelmesinden, benimle ilgili değil ama bu sektörde birçok arkadaşlarımızı öne taşıyacağımız insanlar var. Mücadele yöntemi bu. Şimdi sendika başkanı nasıl tanınacak? İşçilerin yanında olacak. Market çalışanları benim üyelerimle ilgili şunlar şunlar olmalı, olmamalı demesi lazım. Ve bununla ilgili de haberlerden dolayı çalışanlar müthiş rahatsız oldu... (Ha pardon telefon, telefon geliyor diye şeyden WhatsApp yazıyor engelledim.) Bunu yazamaz ve sayısız Twitter'a atıldı, sayısız konuştular falan ve çalışanlar tarafından hiçbirisi ciddiye alınmadı. Neden? Pratikte o sıkıntı yaşayan işçilerdi pratikte ve kimse onların yanına gelmediler, herkes kendisine. Çünkü onlar işçilik hayatından gelmedi birçokları. Kimse gidip tezgahlarda bakmadı arkadaşlarımıza. Evet, büyük sıkıntılar yaşadılar. Aynı zamanda halen daha pandemiden dolayı evindeler. Pozitif çıktılar. Bir mağazada birisine çıkmışsa onu sakladılar, gizlediler, onu aldılar korumaya ama diğerlerini açıklamadılar. Açıklayan arkadaşlarımızı bununla ilgili kendi grubunda dahi, mağazalar grubunda dahi konuşturmadılar. Çünkü ne

yapıyor? İşçi korkuyor! Açığı çıkartırsam, evet burada bir risk var ve devletin cumartesi pazar ne dediler? Dediler ki biz iki gün, idari izin veriyoruz. Doğru mu "****" Hanım? İki gün idari izin veriyoruz, idari izinlerin bir tanesini haftalık izin olarak saydılar, diğerini de çalıştırdılar. Ne dediler? Dediler ki evet, saat 12'de açın da falan da filan da... Yani aslında müthiş para kazandı bu sektörler ama işçiler burada çok yıprandılar. Ailesin de diyor ki yani iş arkadaşım, diyor ki ya benim nenem var 80 yaşında. Biz birlikte yaşıyoruz. İşçiler tek başına yaşamıyor ki. Büyükleriyle yaşıyor yani. Ekonomik durumu elverişli değil. Annesiyle yaşıyor, nenesiyle, dedesiyle yaşıyor ve benim diyor, hastam var diyor, ama bu mağazada diyor, çalıştığım yerde diyor, şu yanımdaki tezgahdaki arkadaş da bu çıktı. Hemen hemen her yerde görüldü. Çok çok yoğundu, çok yüksekti. Genç işçiler olduğu için belki ayakta atlattılar, belki bazıları sakladılar ama orada gerçekten çok sıkıntı oldu, ama hiçbir şekilde de bunun üzerine gidilmedi. Yani halen devam ediyor. Yapılan önlemler neydi? Evet, müşteriler orada gördü hani evet doğrudur, bazı şeyler öğretildi Anadolu'ya göre doğrudur, hani maskesi, bilmem korunması falan yapıldı, fakat diğer taraftan da yedikleri yemek hijyenik miydi? Kaliteli miydi? Onların hiçbirisi olmadı yani. Yani onların hiçbirisi olmadı. Toplu taşımayla gidip geliyorlar ve uzun çalıştırıldı. Ne oldu? Yani örnek veriyorum, bir mağazada 10 kişi çalışıyor. 10 kişinin çalıştığı yerde iki tanesinde pozitif çıktı. Sekiz kişiye düştü. Haftalık izin kullandırmıyorlar. Sabahleyin gidiyor 10 saat çalışıyor, şimdi sendikalı işçi yedi saat 15 dakika çalışma süresi ama ne dediler? Ya kart basma olayını kaldırdılar. Hani işe gidince kart basıyorsunuz, çıkınca... Onlarla ilgili basmadılar, bastılar... Yani haftalık orada da işine geldiği gibi bir değişiklik yaptılar ama halen daha arkadaşlarımız burada çok emek sarf etti ve karşılığında aslında küçük jestler bekliyorlardı. Yani neydi? İşte ya bu kadar çok para kazandı ama bize de şunu şunu yapabilirlerdi. Beslenmemizle ilgili, bize beslenme sepetleri de verebilirlerdi. Olmadı yani. Ondan, işçi arkadaşlar bundan dolayı memnuniyetsizliği had safhada ama açıktan yazamıyorlar, söyleyemiyorlar. İşte falan yerde pandemi çıktı, birisi yayınladı. Sendika dahi orada onu kapatma yollarına gidiyor. O çok üzücü bir durum. Yani sendika patronların karşısında böyle "ya ben sendikacıyım, şunu yaparım, kapatın buraları şurada çıktı arkadaşlarımızı..." Lafla olmuyor; arkanızdayız, yanınızdayız. Dava.

Ya yemek de çok büyük bir sorun zaten "****" Hanım. Evet, oldu bitti yemek marketlerde büyük bir sorun. Yemeklerle ilgili ben başkanlık dönemimde de yazdığımı merkeze, sendikaya da belirttim. Ya dedim, bakın bütün Türkiye genelinde iyi beslenme büyük bir sıkıntı. Lütfen bunu çözün, bu çok çalışabiliriz zaman zaman ama beslenme çok önemli bir şey. Hijyeni, kaliteli ve doyurucu. Diyoruz ki şu toplu sözleşmemizde bu var, biz buna uygun davranalım. Evet hijyenik, kaliteli ve doyurucu demekle biz parasını ele almıyoruz ama bunun içindeki para elli lira da olur, 20 lira da olur. Bakın bunu çözecek sendikadır. Ama arkadaşlar bununla ilgili en büyük yaşadığı sorun yemek, ne yapıyorlar yemekler? İşte dışarıda pişiyor. Elbette ki içeride pişemez belki, küçük yerler çok sayıda, dışarıda pişiyor yemek, getiriliyor. Biliyorsunuz ya ev yemekleri yapan yerler var. İşte bunun ticaretini yapar. Yapıyorlar üç çeşit yemek, çorba işte kalıyor ya da sulandırılıyor. Diğer yemek buz gibi oluyor mikrodalgada ısıtılıyor ya da ısıtılmıyor ya da koşulları arka tarafın koşulları bambaşka. Yani çalışanların yüzde yetmiş yemeklerini yemiyor. Yani simit alıyor sabah kahvaltısında. İşte kahvaltı domates bir lira, iki lira kendi aralarında toparlıyorlar. Bunlar çok özel şeyleri

anlatıyorum size yani. Önemli konu bunlar, hani bunların da benim tarafımdan söylenmesi, her iki tarafı da rahatsız eder biliyorum. Çünkü bu gerçeğimiz bu. Yani işçilerin gerçeği bu. Ya bu bizim için en büyük acıydı ama başaramıyordum gerçekten. Belki hani birçok yemek sorunlarıyla ilgili koşuyordum arkadaşların yanına mağaza düzelsin ama mağazadaki en tepeden çözülmesi gereken bir sorun bu. Çözemiyorduk bunu, çözülmeyecek de öyle görünüyor. Ve o gün de aynı o pandemi döneminde de özel bir şey yapılmadı kimselere. Belki neydi? Bir pide verdiler hani öyle. Hani o gün belki ciroda çok aldılar. Yaa pidesi olan yerde her gün üyelerimize birer tane pide verelim götürsün fazladan (gülüyor). Bu kadar. Toplu sözleşmenin dışındaki olanlar ama sözleşmeye uygun madde, uygun evet kaliteli yemek, hijyenik yemek, doyurucu yemek üzerine yani %95'i uymuyor. Koşulları bu.

Ya aslında hani ben Ardahan'da büyüdüm. Bir yıl Erzurum'da, öğretmen lisesinde okudum, kazanmıştım. O dönemde birazcık Erzurum-Kars arasında biraz siyasi gerginliklerden dolayı, biraz da çocuktum, yaşım, kalamadım. Kent olarak işte Erzurum da bir büyük bir şehirdi tabi ki kaldığım şeye göre. Orada tanıştım, orada başka illerden gelen sınıf olarak ya da politik olarak benden büyük ablalar vardı. Abla diyorduk çünkü. Orada tanıştım aslında, o da benim için iyi bir deneyimdi. Erzurum'da bir sene. Daha sonra 88'de "****" çalıştım. Ya İstanbul'da "****" çalıştım, 95'te girdiğimde hipermarkete zaten birçok insanla karşılaşıyorsunuz, binlerce, on binlerce insanla. Yaptığım işten dolayı da hiçbir tane bile ben iddialı konuşuyorum, hiçbir müşteriyle karşı karşıya gelmedim. Çünkü ben çalışmam, sahibi değilim yani çalıştığım yerin. Ben bir işçiyim, o sorumluluk içerisinde müşterilerime hep güler yüzlü olduğum söyleniliyordu. Hep gülüyorsun, senin kasana geleceğiz falan diyorlardı (gülüyor). Kent de sendikadan dolayı da o beni de bayağı bir geliştirdi.

Çünkü sendika çalışmalarından dolayı birçok yere gittik. Yani birçok il gezdim. Başka ülkelere. Ailemden dolayı da Almanya'ya falan da bayağı bir gittim yani diğer ülkelere. Onu da çok seviyorum tabii bu arada, gezmeyi. Hı hı, araya sıkıştırdım tabii hiç desem de tabii sıkıştırdım. Çok seviyorum gezmeyi (gülüyor).

İstanbul'la ilgili ya ben yorulduğum falan hiç demedim, ya bugün hani Tuzla'da bir iş çıkarsa, ben bugün giderim hemen. Çıkar giderim. "****" oturuyorum ama giderim yani. Öyle bir insanlar yani geliyor, "ya İstanbul'da kalınmaz, rezalet, bıktık." Elbette ki çok yorucu ama bilmiyorum yani hani kafanızda bir, bir şey var yani gerçekleştir... Evet Tuzla'ya gideceğim, bir sendikalı bir arkadaşımın bir sorun var, konuşacağım. Her gün ben Kadıköy'e, altı yıl, Kadıköy'de iki yıl kaldım "****" yerde. Dört yıl Mecidiyeköy'de, Şişli'de kaldım. Dört yıl gittim geldim, ama birçok yeri de bir taksici gibi hemen hemen sendikadan dolayı, İstanbul'u bayağı bayağı gezdim. İş gezmesi oluyordu ama bunun yanı sıra bir sürü şeyler de gördüm yani. Diğer iller, çok sayabilirim (gülüyor). Öyle.

Tabi, tabi, tabi, sendika ve sendika dışında da tabi, tabi, tabi, Türkiye'nin ya da işte kardeşlerimin yurt dışında olması, o yani sendikadan önce de yani gittiğim birtakım ülkeler var. Sendikayla beraber gittiğim yerlerde de vardı yani. Onun da getirdiği tabi ki, sendikanın bana getirdiği bir sürü şeyler de vardı yani.

Tabii bu sıkıntıları anlatıyorum ama bir sürü insanlarla mesela bir işverenle, patronla bir masada nasıl konuşulur? Neler yapılabilir? Nasıl bir müzakere? Bunların hepsini elbette ki belki çalışsam tezgahta öğrenemezdim bunu. Yani bu da bir gerçek. Bir sürü şeyleri öğretiyor yani. Öyle.

Türkiye'de mesela en çok kadınlara rahat olarak mesela ben Edirne'yi çok beğendim. Yani çok rahat insanlar. Yani gittik yani aynı anda insanlar Ramazan'da ama oturuyor, çayını, kahvesini birasını içebiliyor. Yani insanlar kimse kimsenin arkasından bakmıyor çok. İzmir tarafını beğendim, İzmir. Beğendiğim taraflar. Kendi yaşadığım kasaba zaten hani doğu, ama belki kafanızda bilemiyorum memleketinizi ama bizim kendi yaşadığımız yerde bizim özgürlüğümüz çok iyiydi. Yani biz de belki derim ki Türkiye'nin Avrupa'sı diyebilirdim yani (gülüyor), o şekilde. Çünkü şey olarak yani ne diyelim? Dini olarak çok şey yok yani öne çıkan bir şey yok bizim bölgemizde o anlamda (gülüyor). O zaten kadınları zaten evet ne duruma getiriyor. Bunlar da özel şeyler. Avrupa olarak da 2000'li yıllarda Almanya'ya gittiğimde çok gezdim, birçok yeri. İnanılmaz farklı görmüştüm ilk gördüğümde. Zaten ilk gözlemlemem çok farklı. Çok kibarlar. Yolda bile herkes birbirine teşekkür ediyor ve yol veriyor. Bu çok güzeldi. Çok beğendim ama hep aklımda şey vardı, kadın olarak ya da dedim bugün nerede yaşasam? Prag'a gittim, Prag mesela, yine aileyle beraber gitmişim, Prag'da insanların hani özgürlüklerin ya da hani düşünce olarak falan belki Avrupa içerisinde gidip görmeniz gereken yerlerden en iyisi diyorlardı, gittim, gördüm, evet öyle. Prag'da yaşamak isterdim (gülüyor). Yani işte Fransa falan birçok yerleri gördüm. Portekiz'e gittim. Mesela Portekiz'de bir kadın şeyi vardı, 8 Mart'tan dolayı gittik, orasını çok beğendim. Kadın yürüyüşlerinde orada polisler bizi koruyordu "dikkat edin! Dikkat edin! Araba geliyor, dikkat edin! (gülüyor)" Biz burada 10 kişiye çıksak, tam tersi (gülüyor). O da çok güzeldi.

Ya belki çocukluğumda, hani çocukluğumda da biraz o bulunduğum yerde çok uzun saçlıydım falan, çok beğeniyorlardı. Ya sen öğretmen mi olacaksın falan diyorlardı. O zaman çok önemliydi öğretmen olmak. Hani Erzurum'da falan model... Hoşuma gidiyordu beğenilmek. Hani upuzun saçlar falan hani bir kasabada, kırmızı yanaklı falan. Bir öğretmen çocuğusun, bir de biraz daha hani diğer insanlardan biraz da ayrıcalıklı bakıyorlardı herhalde, ekonomik olarak. Biraz daha iyiydik falan. Öyle hoşuma gidiyordu öğretmen olmak falan o dönem. Ama daha sonra yani ne yapayım? Olamadı. Daha sana işte işçi olduktan sonra da sendikada, yani istiyorum ki yani bir kadın olarak ya şu erkekler önümden bir çekilsin, biliyorum şu en önden çekilsin bana şey ya... Benim hakkımı yani arkadaşlarımla ya da tabandaki gelen hakkımı gerçekten hakkaniyetli teslim etsinler. Sendikalardaki bir sürü şeyi değiştirmek istiyorum yani (gülüyor).

Bunu istiyorum yani. Yarıda kaldı "****" Hanım, bu yarıda kaldı. Bunun için hani çevremde herkes "ya dünyanın sonu da değil" diyorlar. Yani niye bu kadar şey yapıyorsun ama herhalde mesela halen daha rüyalarımda bile o kabuslarla şey yapıyorum. Bilmiyorum biraz hani şey yapıyorum, şimdi konuşunca duyulanıyorum. Dünyanın sonu değil deniyor. Ama ben diyorum hayır, benim hastalanmaya bile hakkım yoktur. Çünkü işim çok var. Bunu da yapalım, şu arkadaşın şu sorununu da yapalım, burada şunu da yapalım. Bu toplu sözleşme var, daha sonra da şu çalışmalarını yapalım. Yani yarıda bıraktırdılar. Yani ne

yapayım? Benim gücüm yetmiyor yani her ne yapayım yani? Bir yerde hangisiyle uğraşalım yani. Yani hep devleti yönetenler erkek, sendikalar erkek, yani patronlar erkek. Yani yetmiyor...

Keşke kadın arkadaşlarım, işçilerim birazcık bu meseleyi kavramış olsaydı yani her şey bizde bitiyor, işçi de bitiyor yani. Ama yarıda kaldı bu işte, bunun için de ya hayatın sonu değil, işte bilmem emekli oldum ben zaten beş yıldır. Hani çok 90'dan bu yana kadar çalışıyordum. Emekli oldum ama benim için yani hiçbir şey yani ya emekliyim, gideyim, oturayım, işte geziyim falan ben hiç öyle bakmıyorum. Yarıda kaldığı için halen o içimde şey, bilmiyorum. Hani bugünkü bu boşlukta ne yapabilirim? Ciddi anlamda da hani bir şey yapmam lazım. Çünkü sendikalarda olmak, yaşatılması kolay değil. Çok eskiden buna emek veren bir arkadaşım diyordu, sen çok iyi bir insansın ama sendikacılar yani onlara ters düştüğün anda seni yok ederler. Yani öyle de oldu. Bilmiyorum davayı işte. Tabii ki umutlarımızla şey yapıyoruz, dava ne olacak? Lehimize görünüyor ama bu dava, ama benim bir şeyler yapmam lazım yani toplumsal olarak. Yoksa evde... Diyorum ya benim hastalanmaya bile hakkım yok diyordum. İnsanlar diyordu ya kendine zaman ayır falan. Ya yok diyordum, çok iş var. Ya nasıl bu enerjin? Yorulmuyor musun? Ama ben onu düşünmüyorum ki yani hiç düşünmüyorum. Hastalanmaya hakkım yok diyorum. Yani böyle bir şey olabilir mi? Gerçek anlamda yani canı gönülden severek yapar, yaptığım bir şeydi ama öyle bilmiyorum ne olacak bugünden sonra (gülüyor).

Çocuklarım büyük, evli, oğullarım evli. Kendi işleri var. Yani onlar bilmiyorum, onların bana karşı olan saygısı ve o da örnek gösteriliyor yani. İyi insanlar, çok okulda başarılı değildi. Bana diyorlar ki "ya sen niye öyle diyorsun?" Ama ne yapayım yani herkesin çocuğu da yani doktor ya da şu olamıyor yani. Benim çocuklarım iyi insan olsun diyordum ve nitekim de öyle. Kendi işlerini yapıyorlar, kendi işlerinde çok başarılılar. Yani şey olarak, yani kendine ait iş yeri var, işi var. O çocuklarım da yani örnek olarak diyorlar yani. Hani ben şimdi ben şuyum, buyum demek de doğru bir şey değil, çocuklarım şudur yani çok saygılı, çevrede sevilen, değer görülen, aile içinde de en çok sevilen, her şeyiyle, annesini de çok seven, düşünen çocuklar, ne diyelim (gülüyor).

Benim evim ayrı, aynı binadayım onlarla. Kardeşim de var. Aynı, yani biz aynı, ayrı ayrı dairelerde oturuyoruz. Ayrı yani aynı evin içinde oturmuyorum tabi ki. Aynı evin içinde oturursam ben bu, buna nerede zaman ayıracağım? Zaten çok da öyle istemiyorum bir şeyler hani evde yemek pişir, şunu yap falan. Yani mesela birçok arkadaşım çocuklarım büyüdükten sonra daha da çok zamanım vardı sendika işinde. Arkadaşlarımın bir çocuğu diyordu ya abla sen makarna yapmasını biliyor musun falan. Çünkü hep geziyorum ya dışarıda (gülüyor). Diyordum tabi canım, en iyisini de yapabilirim de yapmak istemiyorum (gülüyor).

Ee mantı, mantı, kete falan (gülüyor). E mesela bizim hingel deniliyor. Onu yapıyor. Mesela bizim yeşil peynirimiz meşhurdur. Halen bende var, kardeşim verdi. Biz hayatımızdan mesela tereyağını hiç çıkartmadık. En çok sevdiğim, siz dün yazmıştınız ya iki resim gönderin falan. E şimdi benim oğlum ben de kısa bir dönem işi vardı. Anne diyor, oradan söyle de ki diyor, ya dedim bakın, benden bunu, bunu

istiyorlar, ne yapayım? Ne göndereyim? Anne dedi, sen neyi gönder biliyor musun? Tereyağla bal. Vazgeçemiyorum diyeceksin (gülüyor). Biz evet hani o köy besinleri, doğal besinlerle orada, o alışkanlığımız devam ediyor. Yani köyden gelen peynirler, etler falan. O dediğim hingel, onlar... Öyle deniliyordu, mantı deniyordu, bişi (gülüyor). Hı, hı. Tereyağımızdan vazgeçemeyiz ama "****" Hanım. Yani tabii birçok yakınlarımıza, arkadaşlarımıza falan oradan da getirip ikram ediyorduk (gülüyor).

Ya liseli yıllar... Tamam ya yakışıklı falan çocuk, hani birkaç arkadaşımızla beraber ya işte ne yapı... o, onun arkadaşı olsun, benim, ya bir de ben kapalıydım aslında. Halende öyle bir yapım var. Çünkü erkekler de çok çalıştığım için herkes beni öyle de düşünmüyor halen. "Ya sen nasıl evlilik yapabilirsin? Nasıl çocukların, nasıl olmuştur?" falan. "İnanmıyoruz sana." Herhalde biraz bilmiyorum aileden gelen bir durum da hani ailem falan çok iyi diyorum, ama mesela annem falan çok böyle konularda konuşulmazdı bizim evde. Hani aşktır, sevgidir, bu bunu istemiş falan. Böyle ne bileyim arkadaşımından öyle yakışıklı falan dedik, liseli yıllardı, yanlış yaptım. Aynı gün de pişman oldum ama o günkü toplumsal baskı ya da aile baskısı yani o kadar da aydın da değiller yani. Bir kızının ayrılması ne demek yani? Yani benim babam da o bölgede herkes sever, değer verir, kızı boşanmış. Annem yıllarca benim kızım boşandı, diyemedi. Yani kadınlara, arkadaşaya diyemedi. Yani onlara ayıp geliyor.

Çocuklarım biraz büyüdü, sonra beraberce gittik ve babam mahkemeye geldi. Mahkemede ne dedi biliyor musunuz? "Ya lütfen bu çocuklara bir şans daha tanı." Yani bizim ayrılmamızı istemiyor. Dedim "baba sen birlikte yaşayabilirsin ama ben onunla yaşamak istemiyorum. Sen bakabilirsin ama istemiyorum. Çocuklarım da istemiyor." Ve çocuklarımla beraber de biz, asla benim çocuklarıma baba şudur, çocuklarım evlendi, çocuklar evlendi hani bir yemekli bir onlara eğlence falan yaptık öyle şeyde. Çağırmadılar düğününe, istemediler. Ama ben neden çağırılmıyorsun falan anlamında değil. Aşk evliliği değildi yani o günkü işte, çocukluk mu diyelim artık gelip geçti (gülüyor). Öyle.

16 sene falan kaldım. Yani öyle. Birkaç defa ayrılma girişiminde bulunarak falan. O da ayrı bir konu aslında. Hani evlilikteki sıkıntılar. O da biraz hani özelimi belki de çok hani sendikayla ilgili bir şeyler anlatıyorum, ama çok yakın bir arkadaşım ya da dostum olsa bir kadın karşılıklı hani anlatabilirim ama bir de çok içinde yaşayan birisiyim bazı şeyleri. Gururluyum herhalde birazcık. Yani bir sürü de onun sıkıntıları tabii. Sorumsuzlukları vardı yani bir devlet işinde çalışıyordu, onu da bıraktı. Ama ben işimi bırakmamalıyım dedim. Çünkü ben hayatımda ben yani kardeşimden dahi, çocuğumdan dahi, benim param yoktu bana biraz ver demem, diyemem yani. Yani diyemem. Onun için o biraz, o yapım şey yani katı bir yapım var herhalde.

Öyle, iyi ki de ayrılmışım (gülüyorum). Kadınlara diyorum ki "vallahi bakın, bakın, kadınlar arasında" diyorum "yani okumuş kadınlar vardır, doktordur, hakimdir, savcıdır falan bilmem bir sürü hikayeler, inanın en özgür kadın benim, biliyor musunuz?" Çünkü benim ailem de bana... Tamam bir şeyler karıştırlar ama bu fazla değil yani bana böyle çok ciddi, hayatımı etkileyecek şekilde değil ama ben bütün kararlarımı

kendim veriyorum. İyidir evlilik de bile, mesela diyorum ki çok iyi evlilik olsa, ben bu sendika işini yapabilir miydim? Yani çok kolay olmazdı yani.

Benim gibi dünyaya bakması lazım yani. Bir de dünyaya bakışı da hani sadece sendika olarak ya da değil ki ama dünyaya bakışı da çok bu arada, mesela ben yani kitap okumasını çok seviyorum. Tabi, (gülüyor) evet ya diyorum sendikadan dolayı ben her istediğimi yapamıyorum. Ben bu kışın şeyde pandemide Marx'ı okumam lazım dedim. Yani bu ya sınıfın içinden gelen, yani dünya çapında önemli çünkü o meseleden falan bir ama ben onun tamamını okumam lazım. Öyle bir şey dedim yani yapmam lazım. Seviyorum okumayı da ama tabi sendika çok yıpratıcı, çok... Bir sürü insanlarla yani orada herkes, orada hiçbir dost yoktur "****" Hanım. Herkes birbirini alt etmek için uğraşiyor yani. Başka işler böyle olmazdı. Yani belki başka politik bir şeyin içerisinde olsaydım, daha iyi olurdu diyorum. Siyasi bir şeyin içerisinde ama sendikada herkes birbirinin üzerine çıkmaya çalışıyor. Acayip bir şey. Burada çok yıpranıyorsun yani. Sınır sistemleriniz, bilmem şuyunuz, buyunuz... Hiç kimseyi gözüm görmüyor ya. Eve bir geliyorum, elimde telefon. Yatıncaya kadar telefon. O kalkıyorum telefon. Gece iki de arkadaşlar arıyor telefon. Yani onun dışında hayatım biraz mantar (gülüyor). Ya ben ya, ya ben genelde şey, biraz hani kadın hareketleri üzerine falan kitaplar okuyorum. Yani siyasi kitaplar falan. Ama onun dışında da romanlar falan biraz okumaya çalışıyorum. Ne bileyim, Yaşar Kemal, Kemal'in tamamını okumak istiyorum mesela. Yarımını okudum diyelim. H. Yeşil diye bir yazar var. Bilmiyorum ama yani okuduğum kitapları zaten hepsini yansıtıyorum, şey yapıyorum.

Uçurtma Avcısı mesela, hani diyelim çok etkilendiğim kitaplar var. Hemen birilerine tavsiye ediyorum. Mesela Yılmaz Güney'in tamamına tekrar tekrar çeşitli yayınlardan Yılmaz Güney, onun mesela sınıfsal bakışı falan benim için önemli. Onlara baktım, okudum. Yani tekrar tekrar. E şimdi bilmiyorum hangisini sayabilirim ki hani? Her okuduğum kitapta hani benim tabii şeyden bakıyorum, tabii ki ben biraz yani hani herkes şu diyor, ben biraz şeyden, soldan bakıyorum tabi ki biraz yani. O benim için önemli bir şey tabi. Hani sınıfsal bir şeyde öyle de olmak gerekiyor. Hani o bilincin olmadığı yerde tek başına da olmuyor. Bir şeyler oralardan da öğrenmem lazım. Dergilerini takip ediyorum. Her gün bir şey mutlaka hani makaleleri işte köşe yazılarından, belli beğendiğim şeyleri falan takip ediyorum. Etmem de gerekiyor zaten. Ben şey, mesela bizim "****" çalışıyordu. Benim uzmanlardan hani geçen şeyde kaybettiğimiz hanım vardı. Uzman arkadaşımız. Onun tavsiyesiyle ben falan. Yıllar önce, 10 yıl öncesi sanıyorum. Onların yanına gidip bir şeyler öğrenmek istiyordum. Zaman zaman da gittim. Yani ben o zaman markette çalışıyordum. Onların işte 8 Mart'ta ya da işte kadın yürüyüşlerine falan neler yapıyor? Nasıl şeyler, işte materyaller kullanıyorlar? Ne okuyorlar? O, onlara gidip arada takılıyordum ama tabi ki ağırlık işimdi, fırsatım olmuyordu çok ama. Hani herhangi bir kadın hareketlerinin içerisinde bilfiil ama bir yerde bir şey işe gelse giderim. Hani bana zaten istediğim bir şey. Kadınlar bana güven veriyor zaten. Yani onlara güveniyorum, onlar diyorum ya kadınlar inanıyor ve inandığı için o hareketlerin içerisinde. Sendikadan zamanım olmadı. Şimdi de boşluktayım, onu da söylüyorum. Öyle.

Emeklilik birlikte olmadı. Benim emekliliğimi 2014 yılında doldurmuştum. Bir dönem beklettim. Hani siyasetçinin birisi ne yapıyor? Diyelim öğretmen ya da herhangi birisi, donduruyor, gidiyor orada milletvekilliği yapıyor. Ya da belediye başkanlığı. Bittikten sonra da tekrar işine dönüyor. Benim emekli olmamış olsaydım tekrar işime dönecektim. Hani yaşım da aslında uygun olsa, meslekçi olmuş olsaydım, kasiyerlikti yani. Bir balıkçı ya da bir kasap olmuş olsa ben tekrar gidip çalışmayı... çünkü yarım kalan bir şey bu. Ben sınıfın içinden geldim diyorum. Ben sınıfa hizmet ediyorum ama ben yine gidip parttime çalışmak aslında istiyorum ama hani bu günkü şartlarda da zaten kolay değil almaları hani belli bir şeyden, mesleğim yoktur. İstiyorum yarım kalan bir şeyi yapmak. Donduruyorsunuz, dondurduktan sonra görevim bitiyorsa tekrar giriyorum. Arkadaşımın, benim ekip arkadaşın birisi şimdi profesyoneldi, ikinci kişiydi benden sonra, sendikacıydı. Ne oldu? Biz seçimi olağanüstünü kaybettik. Şimdi "****" reyonda çalışıyor. Ama benimle altı yıl profesyonel olarak sendikada çalıştı. O da örgütlenme yapısından gelen birisi. Benim yaşım gereği ayrılmak durumunda kaldım.

Ya bilmiyorum yani şimdi mahkemem falan var. Arkadaşlarımla bağımlı koparmadım. O arkadaşlarımla görüşüyorum işte hani yine aynı şeyleri, mücadele ne zaman mahkeme ya da şey biterse, o zaman başka bir şekilde şeylerle uğraşırım yani. Evde kalıp yemek pişirip, temizlik yapmayacağım yani (gülüyor). Öyle.

Yani, yani tabi bir sürü. Benim telefon rehberimde 3500 kişi var tamam mı? Herkesi kodlamışım falan, bilmem ne. Canım sıkıldıkça hadi birisine gidelim, hadi bakalım hangi ne yapıyor? Şunu yapıyor, bunu yapıyor. Hep aynı konuları konuşacağız ama tabi ki elbette ki bir şeyler de hani disiplin olarak bir şeyler de evet bu olmadığı takdirde, disiplinli ama yapmak istiyorum. Ama canım istedi de yapacağım anlamında o iş değil bence. Bakalım, belki bir yerden bir şey çıkar'(gülüyor).

Şimdi Kadıköy'e gelirim Kadıköy'de biraz bana şey yapacak ya, sendika durumlarını hatırlatıyor (gülüyor). Hüzün yaşıyorum tabi. Bilmem evet, evet böyle ben de memnun oldum yani evet.

Ben de teşekkür ediyorum. Çok güler yüzlüsünüz (gülüyor). Görüşmek üzere... Hoşçakalın, hoşçakalın. Hadi hoşçakalın.